

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «КІРОВОГРАДСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО»

Надія ДЯЧЕНКО

Бібліотека – простір творчості та інновацій

*(з досвіду роботи Тетяни МАСЛІЙ,
завідувачки бібліотеки Благовіщенського академічного ліцею «Лідер»
Благовіщенської міської ради)*

*Друкується за рішенням науково-методичної ради
комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського»
(від 13 грудня 2022 р., протокол № 5)*

Кропивницький
2023

Дяченко Н. І. Бібліотека – простір творчості та інновацій (з досвіду роботи Тетяни Маслій, завідувачки бібліотеки Благовіщенського академічного ліцею «Лідер» Благовіщенської міської ради). Кропивницький : КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2023. 36 с.

У матеріалах представлено досвід роботи Маслій Тетяни Юріївни, завідувачки бібліотеки Благовіщенського академічного ліцею «Лідер»: розкрито професіоналізм, креативність та інноваційні підходи у створенні сучасної бібліотеки як інформаційно-ресурсного центру закладу, у здійсненні бібліотечно-ресурсного супроводу освітнього процесу та цілеспрямованої діяльності щодо розширення бібліотечного простору віртуальною складовою. Серед пріоритетних напрямків діяльності бібліотеки – акцент на розширення розвиваючого читацького середовища, мотивацію користувачів на особистісний розвиток і самовиховання через активне спілкування з книгою.

Видання адресоване бібліотекарям, педагогічним працівникам, усім, хто зацікавлений у підтримці креативних бібліотечних працівників та у функціонуванні сучасних бібліотек закладів загальної середньої освіти.

Відповідальний за випуск – Віталій ДМИТРУК

ЗМІСТ

<i>Професіоналізм, самовдосконалення, творчість – шлях до успіху.....</i>	<i>4</i>
<i>Створення сучасної бібліотеки – пріоритетне завдання і вимога часу.....</i>	<i>9</i>
<i>Блог – важлива складова бібліотечного простору закладу.....</i>	<i>16</i>
<i>Місячник шкільних бібліотек як активна інформаційна платформа для інновацій та партнерства.....</i>	<i>21</i>
<i>Читання – стратегічно важлива компетентність сучасного учня.....</i>	<i>25</i>
<i>Список використаних джерел.....</i>	<i>33</i>

ПРОФЕСІОНАЛІЗМ, САМОВДОСКОНАЛЕННЯ, ТВОРЧІСТЬ – ШЛЯХ ДО УСПІХУ

Сучасне життя потребує високого рівня мобільності та адаптивності до умов і завдань, які постійно змінюються в усіх сферах суспільного життя, а відповідно й у сфері освіти. Процеси реформування освітянської галузі, інформатизація освітнього процесу, системні зміни і потрясіння в суспільстві та житті кожного українця – все це впливає як на соціальні функції бібліотек, так і стимулює їх працівників до системної роботи над зростанням власної професійної компетентності, до прояву творчості й креативності у вирішенні нагальних завдань, здатності йти в ногу з часом, не боятися апробувати новітні технології, а також мотивує до постійного особистісного розвитку, самовдосконалення й самореалізації.

Значний вплив на діяльність бібліотеки сучасного закладу освіти має інтенсивна цифровізація освітнього процесу та вимушений перехід на дистанційні форми навчання (карантин та воєнні дії), що значно пришвидшило запровадження віртуальних бібліотечних послуг, серед яких: бібліографічні та комплексні інформаційні ресурси на сайтах (блогах) бібліотек, доступ до електронних видань, довідкові послуги онлайн та, відповідно, створення дистанційної платформи для нової якості обслуговування користувачів.

На сьогодні педагогічний колектив Благовіщенського академічного ліцею «Лідер» працює над реалізацією основних концептуальних засад Нової української школи, зокрема щодо створення умов для розвитку і самореалізації кожної особистості, формування покоління, яке здатне навчатися впродовж усього життя, продуктивно розв'язувати нагальні проблеми сучасності, розвивати цінності громадянського суспільства.

В умовах швидких трансформаційних змін своїм першочерговим завданням Тетяна Юріївна, завідувачка бібліотеки вище зазначеного закладу, визначає наступне: перетворення бібліотеки в інформаційно-ресурсний центр – простір освітніх можливостей кожного користувача, а також у місце для дослідження, відкриття, творчості та інновацій.

Варто зазначити, що бібліотечний процес Тетяна Маслій успішно організовує у своєму закладі впродовж 20 років, підходячи до справи професійно, компетентно, творчо і з любов'ю. Недарма своїм творчим кредо вона визначила: «Крок за кроком до вершин професійної майстерності».

Маючи за освітою кваліфікацію організатора початкової освіти, вчителя початкової школи та практичного психолога, Тетяна Юріївна з перших років бібліотечної діяльності цілеспрямовано і продуктивно освоїла основи

бібліотечної справи та особливості організації бібліотечного процесу в закладі освіти і досягла високих результатів, про що свідчать грамоти відділу освіти Ульяновської (на сьогодні Благовіщенської) районної державної адміністрації та грамоти Благовіщенської районної державної адміністрації і Благовіщенської районної ради.

У 2017 році Тетяна Маслій стала лауреатом обласного огляду освітніх блогів «Педагогічна блогосфера» у номінації «Блог бібліотекаря» та отримала диплом III ступеня управління освіти, науки, молоді та спорту Кіровоградської обласної державної адміністрації.

У 2020 році бібліотекар виборола перемогу в обласному етапі Всеукраїнського конкурсу «Шкільна бібліотека – 2020» і стала лауреатом всеукраїнського етапу вище зазначеного професійного конкурсу.

Вивчаючи досвід колег, системно підвищуючи свій професійний рівень, знайомлячись з бібліотечними інноваціями та опановуючи сучасні цифрові технології, Тетяна Юріївна спрямовує свою діяльність на розширення бібліотечно-інформаційного простору, його інтеграцію в інформаційно-освітній простір закладу та підвищення рівня затребуваності користувачами бібліотечних ресурсів.

Серед пріоритетних завдань Тетяна Юріївна робить акцент на створення в закладі та безпосередньо у бібліотеці інформаційно-освітнього середовища для учнів, яке сприятиме їх забезпеченню необхідними інформаційними ресурсами для активного навчання й саморозвитку. При цьому основними інструментами для реалізації поставленої мети – розширення віртуальної складової бібліотечного простору – вона визначає інформаційно-комунікаційні технології, цифрові інструменти, інтернет-сервіси та бібліотечні інновації.

Щоб розвивати в учнів ключові компетентності та вміння, спільні для всіх компетентностей, формувати готовність до їх застосування як під час освітнього процесу, так і в позанавчальній діяльності та в різних життєвих обставинах, вміння критично оцінювати достовірність і надійність інформаційних джерел, бібліотекар сам повинен бути компетентним, здатним спрямовувати свою діяльність на вище зазначені завдання, системно працюючи у партнерстві з педагогами.

Саме фахова компетентність і творчий підхід допомагають Тетяні Юріївні долучатися до вирішення завдань колективу ліцею щодо формування компетентностей учнів, їхніх ціннісних орієнтирів. А креативне мислення, активне використання цифрових технологій та інноваційних бібліотечних ідей, а також вміння і бажання системно й цілеспрямовано підвищувати професійну компетентність, дозволили вибудовувати оновлену модель бібліотеки – інформаційно-ресурсний центр закладу – та вирішувати складні завдання щодо трансформування традиційного бібліотечного фонду в новий віртуальний формат, інтегруватися в інформаційно-освітній простір закладу, відповідати на нові виклики.

Крім того, сучасні події, зокрема пандемія та повномасштабне вторгнення росіян на територію нашої держави, кардинально змінили процес навчання на дистанційний формат. Тож бібліотечний сервіс мав повністю перелаштуватися

на роботу з віддаленим користувачем.

Тетяна Юріївна тут виступила новатором і провідником як в інформаційному просторі для своїх користувачів, так і у сфері забезпечення педагогів додатковими інформаційними ресурсами для використання їх у навчальному процесі. Важливе місце в її діяльності займають і питання щодо сприяння підвищенню професійної і загальної компетентностей педагогів та поширенню інновацій серед колег-бібліотекарів.

Навчання інших потребує системної та цілеспрямованої роботи щодо власного професійного зростання, а також вивчення та впровадження найкращого досвіду колег щодо використання інновацій та цифрових технологій.

Намагаючись іти в ногу з часом, Тетяна Маслій системно проходить навчання за програмами підвищення кваліфікації, є активним учасником обласних методичних заходів. Так, результатом навчання стало створення платформи для розширення інформаційних послуг і представлення ресурсного фонду – блогу «Бібліотечна світлиця».

Під час вивчення запитів та потреб учасників освітнього процесу, зокрема щодо необхідності забезпечення учнів і вчителів навчальною літературою, виникла необхідність у створенні ресурсу (на бічних панелях блогу для кращої візуалізації), де представлено електронні версії підручників для кожного класу окремо для зручності використання і який щороку оновлюються відповідно до змін освітніх програм. Для педагогів на бічних панелях блогу розміщено ресурс «Вчителю у кошик», де доступні «Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу в школах у 2022/2023 навчальному році», «Освітні програми» та «Модельні навчальні програми для 5-9 класів Нової української школи». Матеріали щороку оновлюються відповідно до нових завдань і рекомендацій і відповідних інституцій.

Для забезпечення освітнього процесу, досягнення навчальних цілей та відповідно до запитів користувачів Тетяна Юріївна цілеспрямовано працює над поповненням бібліотечних ресурсів актуальними інформаційними джерелами. З цією метою вона системно вивчає електронні освітні ресурси з інтернет-мереж, критично переглядаючи й оцінюючи їх актуальність та ефективність, та публікує їх на блозі.

Формуючи ресурси для певної категорії користувачів, бібліотекарка враховує їхні вікові особливості, рівень підготовки та потреб учнів. Відповідно створюються тематичні сторінки блогу, де публікуються корисні ресурси. Зокрема, сторінка «Платформи та сервіси дистанційного навчання» затребувана користувачами, особливо старшокласниками. З неї можна переходити на платформи, започатковані Міністерством освіти і науки України, серед них: «Всеукраїнська школа онлайн», «Дистанційні школи та навчальні платформи», які надають безкоштовний доступ для здобувачів освіти» та інші сервіси, які допомагають учням краще засвоювати матеріал під час дистанційного навчання та для повторення вивченого матеріалу при підготовці до ЗНО.

На блозі представлено й колекцію відео та аудіозаписів творів за програмою, що слугують важливим додатковим ресурсом для учнів і вчителів.

Крім того, на блозі Тетяна Маслій розмістила і власні інформаційні ресурси, серед них: віртуальні виставки та інтерактивні плакати, що розкривають творчість письменників, визначні події тощо. Всі вони доступні для користувачів у будь-який час через закладку на блог у власних девайсах.

Комунікативні навички й організаторські здібності допомагають бібліотекарці в залученні до колективної роботи та проєктної діяльності читачів різних вікових груп. Особливо це проявляється в роботі над документами спільного доступу, зокрема під час створення ресурсу «Українські письменники», де зібрані цифрові матеріали про письменників (за вибором учнів) на віртуальних дошках Padlet. Для учнів спільна робота слугувала стимулом для глибшого ознайомлення з біографіями українських письменників та їх творчістю, а також сприяла закріпленню вмінь працювати з різними інформаційними ресурсами, допомагала певним чином підготуватися до навчальних занять та ЗНО.

Дистанційне навчання – це не лише нова форма організації освітнього процесу, що базується на принципах самостійного навчання, воно також слугує певним стимулом у підвищенні інформаційно-комунікаційної компетентності. Така форма навчання сприяє вдосконаленню рівня комп'ютерної грамотності, умінь щодо використання інтернет-сервісів, а також формує критичне мислення в роботі з інформацією, особливо з медіа-ресурсами. Все це потребує від бібліотечних працівників досконалого володіння цифровими технологіями, інтернет-інструментами для створення власних цифрових освітніх ресурсів.

Варто зазначити, що Тетяна Юріївна системно підвищує свою професійну компетентність, освоює нові інтернет-інструменти для створення сучасних бібліотечних цифрових продуктів. Розроблено нові сторінки на блозі «Бібліотечна світлиця», які є відображенням її результативної участі в методичних заходах і різних видах підвищення кваліфікації.

Результатом навчання під час дистанційного семінару-практикуму «Інформаційний простір: нові можливості, нові підходи» стало створення на блозі бібліотеки сторінки «Бібліографічні посібники». Зокрема, рекомендаційний бібліографічний покажчик «Україна в часи правління князів» для учнів 7-х класів, створено у форматі Google-презентації на запит вчителя історії. Такий формат посібника дозволив викласти не лише книжки відповідної тематики з доступом до їх електронної версії через активне покликання, а й представити відеоматеріали, серед яких: «Київська держава (Русь-Україна) у кінці IX-X століть», «Живі портрети Київських князів» та ін. В анотації бібліотекар зазначила, що це подорож історичними стежками нашої країни. «Гортаючи сторінку за сторінкою, – акцентувала бібліотекарка, – можна дізнатися багато цікавого: як жили й боролися за свободу наші предки – слов'яни, про мудрих і непереможних князів Русі-України та про їхні великі державні й військові справи. Державотворці, полководці, прості воїни – реальні історичні постаті». Покажчик було адресовано учням 7-х класів, а також учителям, батькам, бібліотекарям, усім, хто цікавиться історією нашої України.

Як результат навчання в рамках дистанційного тренінгу «Створення онлайн-інтерактивних вправ», було започатковано сторінку блогу

«Інтерактивні вправи», яка постійно наповнюється цікавими вправами і активно використовується учнями в онлайн-режимі.

Результатом навчання «Школа для всіх» на платформі EdEra, де приділялася увага питанням організації інклюзивного освітнього середовища, стало створення на блозі ресурсу «Інклюзивна освіта».

Навчаючись, Тетяна Маслій ділиться своїм досвідом використання інтернет-сервісів з колегами. Так, у ході майстер-класу «Аспекти розширення інформаційного простору бібліотеки та її користувачів» Тетяна Юріївна розкрила тему «Платформи спільного доступу як формат популяризації ресурсів та партнерства з користувачем», де презентувала алгоритм роботи з віртуальною дошкою Padlet та спектр можливостей щодо її використання як для створення ресурсу обраної тематики із залученням учнів, так і для презентації матеріалів певної тематики. Ватро зазначити, що презентація «Універсальна спільна дошка Padlet» представлена на освітньому порталі «Всеосвіта» у рубриці «Методичні матеріали» за покликанням <https://vseosvita.ua/library/universalna-spilna-doshka-padlet-571138.html>.

Представлений колегами у рамках вище зазначеного майстер-класу досвіду з питання «Технологія створення та практика використання плакатів і постерів» та QR-кодів, спонукав Тетяну Юріївну до створення посібника «Книги-ювіляри – 2022» у форматі постера. Представлені у ньому твори доповнено QR-кодами, що дозволяє через власні девайси завантажувати чи читати презентовані книги онлайн. Крім того, на блозі представлено ще й буклет «Дендропарки України», який дозволяє здійснювати віртуальні подорожі, перейшовши за QR-кодом через мобільний пристрій. Ресурси користуються попитом як в учнів, так і педагогів.

Бібліотекар має володіти та презентувати користувачам інформацію з різних галузей та тем, тож Тетяна Юріївна підвищує свій професійний та загальний рівні з різних питань, серед яких: «Шкільний бібліотечно-інформаційний центр закладу освіти: нові можливості, перспективи розвитку» (практикум), «Сучасна бібліотека в епоху цифрової трансформації науки та освіти» (навчально-методичний семінар), «Можливості Youtube для освіти» (онлайн-тренінг при ТОВ «Академія цифрового розвитку»).

Російсько-українська війна принесла нові виклики й загрози. Пройшовши навчання під час онлайн-курсів «Навчання з попередження ризиків від вибухонебезпечних предметів» та «Перша домедична допомога в умовах війни», Тетяна Юріївна створила на блозі банер «Безпека під час війни», де представила матеріали на допомогу учням, педагогам і батькам, що на сьогодні є надзвичайно важливою інформаційно-просвітницькою інформацією.

Отже, системна робота над розвитком власної професійної компетентності, бажання та цілеспрямованість у підвищенні свого професійного рівня в опануванні цифровими технологіями, інтернет-інструментами та впровадження креативних ідей і бібліотечних інновацій створюють підґрунтя для планомірної роботи Тетяни Юріївни над трансформуванням бібліотеки ліцею в інформаційно-ресурсний центр, спроможний забезпечити основні запити всіх учасників освітнього процесу в очному та дистанційному форматах. А створення

платформи для задоволення як віддаленого користувача, так і комфортних умов для навчання, спілкування й інтелектуального дозвілля безпосередньо у бібліотеці, розширює можливості бібліотеки, сприяє її затребуваності та підвищує імідж серед педагогічного й учнівського колективів.

Уміле використання сучасних цифрових технологій та інтернет-сервісів, дозволяють запроваджувати дистанційні види послуг, що створює не лише умови для нової якості обслуговування, а й сприяє розширенню можливостей бібліотеки, зокрема щодо:

- підвищення ефективності використання представлених на блозі бібліотеки інформаційних ресурсів;
- комфортність отримання інформації користувачами в зручний для них час;
- створення ширшого пошукового та повнотекстового сервісу за рахунок доступу до українських та світових інформаційних ресурсів;
- використання різноманітних веб-форм та онлайн-сервісів;
- формування нової чи розширення читацької аудиторії, наданням доступу до сучасних творів (через QR-коди або URL-покликання на потрібні ресурси) для читання в режимі онлайн чи для завантаження на власні девайси;
- надання додаткових послуг, створенням тематичних веб-ресурсів, вебліографічних та бібліографічних посібників.

СТВОРЕННЯ СУЧАСНОЇ БІБЛІОТЕКИ – ПРІОРИТЕТНЕ ЗАВДАННЯ І ВИМОГА ЧАСУ

Бібліотеки освітньої галузі значною мірою дотичні до реалізації завдань навчання, виховання та розвитку особистості кожного учня. Вони важливі для формування інформаційної та мовної культури особистості, патріотичного, правового та екологічного виховання, стійкого інтересу до вивчення та розуміння національної історії та культури. Бібліотеки сприяють розбудові читаючої, мислячої та освіченої нації, спроможної практично втілювати набуті знання і досвід у розбудову незалежної України [5].

На сучасний стан та пріоритети бібліотек закладів освіти мають безпосередній вплив процеси реформування та інформатизації освітньої галузі. Їхня діяльність спрямована на підтримку та забезпечення впровадження наскрізного компетентнісного підходу в навчанні у контексті положень «Нової української школи». Компетентнісний підхід у навчанні відповідно потребує залучення широкого кола інформаційних джерел, що не обмежується підручниками та посібниками. За Законом України «Про освіту» бібліотеки сучасного освітнього закладу мають забезпечувати право кожного користувача на «доступ до публічних освітніх, наукових та інформаційних ресурсів, у тому числі в мережі Інтернет, електронних підручників та інших мультимедійних навчальних ресурсів» [4]. Тож визначальним чинником у діяльності бібліотек вважається перегляд їх функціональної сфери і приведення її у відповідність до потреб закладів загальної середньої освіти.

Ураховуючи активізацію процесу цифровізації освітньої галузі, бібліотеки мають трансформуватися в сучасну модель, яка здатна забезпечити зростаючі інформаційні запити і потреби освітнього процесу та створити умови для розвитку і самореалізації кожної особистості. А це потребує оснащення бібліотек мультимедійними комплексами, сучасною комп'ютерною та копіювальною технікою, доступом до інтернету, а також навчальною, методичною і довідниковою літературою, сучасними художніми творами, що відповідає потребам відповідного закладу, його освітній парадигмі.

Серед пріоритетів сучасних бібліотек – спроможність осучаснення форм представлення бібліотечних продуктів та їх якість; акумулювання ресурсів на різних носіях і надання вільного доступу до них; інформаційно-ресурсне забезпечення освітнього процесу та орієнтування на інтереси користувача, задоволення його запитів і потреб.

Важливим акцентом у діяльності сучасних бібліотек є також їх представлення в інтернет-просторі, розширення бібліотечного сервісу, надання якісних послуг користувачам як безпосередньо в бібліотеці, так і в дистанційному форматі.

Вище окреслені напрямки є предметом реалізації у Благовіщенському академічному ліцеї «Лідер». За цілеспрямованої діяльності завідувачки бібліотеки Тетяни Маслій та за сприяння адміністрації закладу процес трансформування традиційної бібліотеки в інформаційно-ресурсний центр успішно розпочато.

На цьому етапі пріоритетом у своїй діяльності Тетяна Маслій визначає наступний – перетворення бібліотеки у простір для освітніх можливостей та інтелектуального розвитку кожного користувача, що передбачає:

- високоефективне, якісне та комфортне обслуговування всіх учасників освітнього процесу;
- орієнтир на інтереси користувачів та задоволення їхніх запитів і потреб;
- створення умов для розвитку й самореалізації кожної особистості;
- значне розширення сфери послуг;
- осучаснення форм представлення та якість бібліотечних продуктів і послуг;
- інтеграцію у віртуальний простір як ефективний формат використання інтернет-медіа в роботі з користувачами [1].

За фінансової підтримки органів місцевого самоврядування зроблено ремонт у приміщенні бібліотеки. Завдяки участі у проєкті «Спроможна школа» придбано сучасні меблі та два ноутбуки. Робоче місце бібліотекаря теж обладнане сучасними меблями та комп'ютером. Для групової роботи з читачами є телевізор.

Зусиллями Тетяни Юріївни бібліотека перетворюється на простір для розширення освітніх можливостей та інтелектуального розвитку учнів закладу.

Бібліотека Благовіщенського академічного ліцею «Лідер» сьогодні – це комфортне бібліотечне середовище, місце для навчання, набуття компетентностей, пошуку і досліджень, творчих зустрічей і спілкування, інтелектуального дозвілля й саморозвитку. Продумано дизайн приміщення,

відкрито доступ до фондів, оригінально оформлено книжкові виставки, тематичні полиці та комфортні куточки, кожен з яких має своє цільове призначення.

*Куточок оновленої бібліотеки
Благовіщенського академічного ліцею «Лідер»*

Багатофункціональні зони слугують, перш за все, для навчання й саморозвитку. Багато місця виділено для безпосередньої роботи з фондом навчальної літератури, художніми творами, а також із цифровими продуктами, зокрема: електронними версіями підручників, словників та додатковою інформацією на електронних носіях, згрупованою на ноутбуках у бібліотеці чи на її блізі.

Після зимових канікул завершився дистанційний період, пов'язаний із пандемією. Учні Благовіщенського академічного ліцею «Лідер» з великим задоволенням прийшли до закладу і, звичайно, завітали до улюбленої бібліотеки. Для них відкрила двері ошатна й оновлена бібліотека зі свіжим ремонтом, сучасним дизайном і зручними меблями, цікавими виставками та новою літературою. А головне – їх зустріла завжди привітна бібліотекарка – Тетяна Юріївна.

Учням сподобалося все: і куточки для ігор за столиками незвичної шестигранної форми, і місце для відпочинку з книгою чи журналом на м'яких і зручних пуфах, і великий телевізор для перегляду фільмів чи відеоматеріалів, що супроводжують групові форми роботи, а головне – відокремлена зона для індивідуального навчання з ноутбуками.

Улюблене заняття Софії Кухарчук і Олександра Климчука у бібліотеці – готувати цікаві матеріали до занять, використовуючи нові ноутбуки

Для учнів початкової школи, які жодного разу ще не мали можливості відвідати бібліотеку, було проведено цікаві зустрічі в «чарівній кімнаті». Діти познайомилися з бібліотекаркою, яка допомогла нагадати правила роботи в бібліотеці, пояснити, що таке абонемент та читальний зал, як вибирати книжки на полицях чи виставках. Як завжди, на дітей чекали цікаві ігри, перегляд мультфільмів та можливість проявити кмітливість і продемонструвати знання казок, відгадавши їх за картинками чи героями з екрану. Після завершення – кожен мав змогу обрати книжку зі спеціально підготовленої викладки літератури з закладкою «Як берегти книжки».

Бібліотечні зустрічі в «чарівній кімнаті» з учнями 2-3 класів

У Тетяни Юріївни завжди були тісні й продуктивні стосунки з читачами. Старших учнів вона залучала до підготовки і проведення бібліотечних заходів та сюрпризів для молодших школярів, а також до організації різних проєктів, виставок, зустрічей з цікавими людьми свого міста.

Традиційно щороку у січні у бібліотеці організовувалися відзначення казок-ювілярів. Попередньо Тетяна Юріївна разом з бібліотечним активом, учнями 5-7 класів, готувала виставки книжок-ювілярів, відеоколажі фільмів чи мультфільмів за мотивами цих казок, а також різні конкурси, ігри для учнів початкової школи. З нагоди щорічного улюбленого свята у 2022 році до оновленої бібліотеки завітали юні читачі, справжні знавці казок світу – учні 4-х класів. Вони були приємно вражені дизайном приміщення, м'якою кольоровою гамою стін і полиць, виставками нової літератури, зручними меблями (особливо пуфами і диваном), комп'ютерами. Свято супроводжувалося конкурсами знавців казок та їх авторів.

Проведення вікторини з учнями 4-а класу під час свята «Казки-ювіляри – 2022»

Чотирикласники розважалися і показували свою читацьку ерудицію. Вони змогли вміло впоратися з різноманітними конкурсними завданнями, зокрема: відгадували казки та їх авторів за малюнками, відеофрагментами, репліками персонажів та уривками з аудіотворів, складали пазли до казок. Після завершення зустрічі діти отримали справжній сюрприз – шматочок «святкового торта» і книжку (підготовлену батьками) з побажаннями кожному.

Учням базової школи теж сподобався дизайн, відкриті книжкові полиці, але особливо вони оцінили зручне розміщення куточка для індивідуального навчання з новими ноутбуками, з доступом до інтернету і WI-FI.

Нагорна Анастасія та Маланчак Данило залюбки використовують бібліотечні ноутбуки для підготовки додаткової інформації до уроків

Тетяна Юріївна враховувала той факт, що користувач сьогодні тяжіє до отримання сконцентрованої, актуальної інформації з затребуваної ним теми, що включає як документи із фонду бібліотеки, так і ресурси з мережі «Інтернет». Тож, розгортаючи книжкові виставки, викладки, тематичні полиці, бібліотекарка представлену на них літературу доповнила буклетами чи флаєрами зі списками покликань – електронних адрес чи QR-кодів, за якими читач може легко завантажити текст потрібного твору на власний девайс, переглянути відео (фільм) чи буктрейлер за його мотивами, глибше ознайомитися з біографією та іншими творами письменника, а також знайти додаткові ресурси відповідної тематики. Такий прийом допомагає спрямувати користувача на отримання потрібної інформації, викликає додатково інтерес до певної книги чи теми, сприяє закріпленню навичок роботи з інформацією на різних носіях.

Учні 6-го класу не лише ознайомилися з бібліотекою, а й стали активними учасниками читацького батлу «Книга чи комп'ютер?».

Цікаво, яка група шестикласників переможе у читацькому батлі «Книга чи комп'ютер?»...

Кожна з команд мала свої аргументи, але всі зійшлися на думці, що і книжка, і комп'ютер відіграють важливу роль у формуванні особистості, розширенні сфери знань.

Читачів бібліотеки, а особливо старшокласників, зацікавив новий формат представлення творів на виставках чи тематичних полицях, а саме – наліпки з QR-кодами на книжках, що дозволило швидко переходити за допомогою власних девайсів на відповідні ресурси з текстами чи їх аудіозаписами. Більшість користувачів зразу ж апробували це нововведення. Учні високо оцінили зручність та інформативність таких прийомів.

Улюбленими для читачів, особливо учнів 1-6 класів, стали куточки відпочинку, зокрема місця зі зручними пуфами для індивідуального читання чи спілкування, обміну враженнями від прочитаних книжок. Сподобалися і зручні шестигранні столи, які слугують як для роботи з книжками, так і для творчості й психологічного розвантаження з настільними іграми та конструкторами, для малювання чи створення поробок тощо.

Марія Гусятинська і Дмитро Рябоконтренують мовленнєві й комунікативні здібності під час настільної гри «Розкажи мені про...»

Вивчаємо англійську мову граючись.

Гра «Розумне лото». Михайло Войтенко та Аркадій Панасюк

Проте основний акцент у діяльності бібліотеки як сучасної моделі зроблено на її максимальну інтеграцію в інформаційно-освітній простір ліцею, на ефективність інформаційно-ресурсного супроводу освітнього процесу. Системна робота спрямована саме на розширення сучасних форм представлення бібліотечно-ресурсного фонду та його доступності й спроможності задовольнити запити і потреби своїх користувачів як безпосередньо у бібліотеці, так і у віддаленому форматі.

Значну увагу Тетяна Юріївна приділяє розширенню віртуальної складової бібліотечно-інформаційного простору. Особливо актуальним цей напрям роботи став під час карантину та повномасштабного вторгнення окупаційних російських військ на територію України, що викликало потребу переходу на дистанційний формат навчання. Завідувачка бібліотеки зосередила зусилля на розширенні віртуального бібліотечного сервісу, максимально використовуючи можливості комп'ютерної техніки, цифрових технологій, інтернет-сервісів для створення ресурсів за запитами учасників освітнього процесу та поширення їх на сторінках своїх блогів і в середовищі класних віртуальних спільнот.

БЛОГ ЯК ЗАСІБ РОЗШИРЕННЯ БІБЛІОТЕЧНОГО ПРОСТОРУ

Зі стрімким розвитком інформаційних технологій, які стали невід'ємною складовою освітнього процесу, бібліотечна діяльність ускладнюється і стає більш багатогранною. Наявність альтернативних інформаційних джерел, які доступні для всіх учасників освітнього процесу, все ширше використання електронних засобів навчання, спонукає бібліотечних працівників до перегляду стратегії ведення бібліотечної справи та визначення пріоритетних напрямків своєї діяльності.

Повноцінне забезпечення освітнього процесу передбачає, перш за все,

активне впровадження сучасних технологій для максимального розширення інформаційно-освітнього простору користувача, перегляду бібліотечних послуг та підвищення їх якості, оперативності й доступності, спрямованості на задоволення потреб усіх його учасників у своєчасній, достовірній інформації, яка має слугувати цілям навчання, виховання й розвитку особистості учнів [2].

На сьогодні бібліотека Благовіщенського академічного ліцею «Лідер» спроможна здійснювати інформаційно-ресурсний супровід освітнього процесу, ефективно працювати як в очному режимі, так і з віддаленим користувачем дистанційно. Вагому роль у реалізації цього напрямку роботи відіграє професіоналізм Тетяни Маслій, завідувачки бібліотеки, яка володіє і вміло використовує інформаційно-комунікаційні технології та інтернет-сервіси, проводить системне вивчення запитів і потреб учасників освітнього процесу, координує питання інформаційних потреб освітнього процесу з учителями-предметниками та на їх основі здійснює моделювання бібліотечно-ресурсного фонду.

Значним бібліотечно-інформаційним ресурсом освітнього простору закладу та доступною віртуальною його складовою слугує блог «Бібліотечна світлиця», який створила і веде Тетяна Юріївна. Це своєрідна віртуальна медiateка, де представлено власні цифрові продукти, ресурси корисних вебсайтів і порталів за певними темами. Зручна навігація сприяє швидкому пошуку необхідної інформації як у меню блогу, так і через банери на його бічних панелях. Електронний фонд ресурсів згрупований на окремих сторінках блогу та доступний за URL-покликаннями чи QR-кодами на робочих столах комп'ютерів у бібліотеці і за закладками у мобільних пристроях кожного бажаючого учасника освітнього процесу. Користуватися представленим ресурсом учні й педагоги можуть як під час занять у ліцеї через мобільні пристрої та Wi-Fi, або/чи використовуючи комп'ютерну техніку у бібліотеці, так і у віддаленому режимі через мережу «Інтернет».

Особливо актуальним і затребуваним став цей формат розширення бібліотечних послуг у період дистанційного навчання.

Використовуючи можливості комп'ютерної техніки, цифрових технологій, інтернет-сервісів, Тетяна Юріївна створює власні електронні продукти і тематичні сторінки, які наповнює необхідними й цікавими ресурсами, подаючи їх у доступних візуальних бібліотечних формах. Основна увага приділяється навчальним підручникам та посібникам. З урахуванням змін до програм, а відповідно й підручників до них, на сторінках блогу щорічно публікуються списки електронних версій підручників для всіх класів, що доступні для завантаження на власні девайси чи для роботи в онлайн-режимі.

Відсутність або недостатність примірників програмових і творів для позакласного читання, а також недоступність книжок безпосередньо у бібліотеці під час дистанційного навчання Тетяна Юріївна намагається компенсувати електронними версіями. Окремо на бічній панелі блогу списком для кожного класу викладено художні твори за програмою та для додаткового читання, які доповнено QR-кодами, що дозволяє користуватися власними мобільними пристроями для їх читання. Для розширення можливостей користувачів окремо

зібрано банк відео та аудіозаписів художніх творів для початкової та базової школи («Відео та аудіозаписи для учнів 1-4 класів» і «Відео та аудіозаписи для учнів 5-9 класів»).

Вартий уваги й ресурс «Платформи та сервіси дистанційного навчання», через який можна потрапити на сайти чи портали для підвищення рівня знань з певного предмета чи як додатковий відеоматеріал для повторення або ознайомлення з пропущеними темами.

На сторінці «Інтернет для читачів» представлено сайти дитячих бібліотек, твори за шкільною програмою, бібліотеку світової літератури, найкращі інтернет-ресурси від української асоціації працівників бібліотек для дітей та ін. Всі ці ресурси допомагають користувачам швидко віднайти необхідні тексти творів чи прослухати їх аудіозаписи, переглянути фільми чи мультфільми – екранізації творів.

Багато уваги приділено питанню знайомства з українськими письменниками та популяризації їхніх творів. При цьому широко використовуються цифрові технології, вебсервіси. Створено інтерактивні плакати, віртуальні виставки, постери, які сприяють візуалізації творів та портретів письменників, дозволяють ознайомитися з їхніми біографіями, читати твори або слухати аудіокниги, переглядати фільми, перейшовши за активним покликанням чи QR-кодами на відповідний ресурс. Такий формат викликає зацікавлення у користувачів, мотивує їх до читання, розширює їхні можливості щодо використання ресурсу як під час навчального процесу (очно чи дистанційно), так і у вільний час для власного задоволення. Створено такі інтерактивні плакати, як: «Батько українського театру» (присвяченого І. К. Карпенку-Карому), «Іван Франко – дітям», «Сучасні автори – сучасним дітям. Зірка Мензатюк», «Незгасна зоря України» (до 150-річного ювілею Лесі Українки), «Славетні земляки» (письменники Кіровоградщини).

Значна увага приділяється питанням національно-патріотичного виховання. На блозі була створена сторінка «30 років Незалежності України», що постійно поповнюється, пізніше перейменована на «Патріотичне виховання». Її наповнення включає інтерактивні форми, відео, презентації та ін. Представлені ресурси розширюють інформаційне поле відповідної тематики, стимулюють користувачів до глибшого пізнання нашої історії, визначних особистостей, які вписали славетні сторінки у розбудову незалежності нашої держави та сприяли підвищенню її авторитету в світі. Зокрема, інтерактивний плакат «30 років Незалежності України: визначні події» допомагає користувачам згадати визначні історичні та культурні події відновлення нашої державності. Рубрика «Відкриваємо для себе Україну» представлена віртуальним оглядом «Видатні постаті України», спрямованим на відкриття чи нагадування про видатних українців, які у різні століття боролися за свободу і незалежність нашої держави. А віртуальний плакат «За волю і кращу долю. Гетьмани України» презентує унікальні твори-дослідження про особистостей, які очолювали цю боротьбу у певний історичний період. Системно створюються інформаційно-презентаційні матеріали, що розкривають сторінки боротьби за свободу і незалежність нашої держави, присвячені державним святкам і датам, які увійшли до сторінок

національного календаря, серед них «День Соборності України» та ін.

На сьогодні важливе місце на сторінках блогу відводиться темі розкриття героїки захисту території нашої держави від російських окупантів, подвигу як військових, волонтерів, так і цивільних. Опубліковано цикл відео «Нескорені міста України», які удостоїлися почесної відзнаки «Місто-герой України», встановленої Президентом України для відзначення подвигу, масового героїзму та стійкості громадян, виявлених у захисті своїх міст під час відсічі збройної агресії Російської Федерації проти України.

Важливим надбанням нашої незалежності є збереження та примноження культурно-історичної спадщини та природних і рукотворних багатств нашої країни. Представлений буклет «Дендропарки України», доповнений QR-кодами, за якими легко здійснити віртуальну екскурсію українськими дендропарками. Віртуальна дошка «Україна унікальна – Україна надзвичайна» допоможе відвідати в режимі онлайн чудові природні та рукотворні місця нашої країни, зафіксовані у відео, фото в довоєнний період, що особливо цінним є сьогодні, коли росіянами знищуються або руйнують пам'ятки нашої історії, архітектури та унікальні природні багатства.

На бічних панелях блогу розміщується найактуальніша інформація. Зокрема, на час воєнних дій створено банер «Безпека під час війни», з якого здійснюється перехід на ресурс, де містяться відеоматеріали з правил безпеки, поведінки населення, дітей під час війни, а також поради психологів.

Щорічно до нового навчального року Тетяна Юріївна готує інформаційний кейс для педагогів – банер «Вчителю у кошик», що вміщує методичні рекомендації з питань організації освітнього процесу в новому навчальному році, освітні програми, модельні навчальні програми для 5-9 класів НУШ, а також банер «Перший урок», де представлено рекомендації та інформаційні матеріали до проведення Дня знань та першого уроку. Ці матеріали щорічно оновлюються чи додаються нові й актуальні.

Значну увагу Тетяна Юріївна приділяє питанням читання та розширення читацького середовища у закладі. На бічній панелі блогу розміщено активні банери сайтів електронних бібліотек, серед яких: «Книги-онлайн», де можливо читати або завантажувати книжки українською мовою, «Букнет», де зібрано кращі книжки для дітей, які можливо читати онлайн чи завантажувати на власні девайси, а також «Дерево казок», «Весела абетка (казки, вірші) та ін. Ці ресурси сприяють розширенню читацького простору, задоволенню читацьких потреб та підтримці й розвитку їхніх захоплень.

Під час навчального процесу у різних формах (дистанційна, змішана чи очна) Тетяна Юріївна позиціонує свою бібліотеку не лише як інформаційно-ресурсний центр, здатний до ефективного супроводу освітнього процесу, а й як простір для підтримки й стимулювання процесу навчання й самоосвіти, як процес набуття важливих для сьогодення компетентностей. Бібліотека, – вважає вона, – це також інтелектуально-інформаційний майданчик для залучення учнів до спільних онлайн-проектів із використанням документів спільного доступу, зокрема: започаткування серії «Українські письменники», представлення творчих краєзнавчих проектів, розробки онлайн-подорожей рідною країною,

ігрових вправ тощо.

Користуються значним попитом учнів різного віку інтелектуально-інформаційні сторінки, зокрема «Інтерактивні вправи», де зібрано онлайн-ігри і вправи різної тематики. Серед них: «Колекція вправ», що включає такі: «Бібліотека», «Ти у бібліотеці», «Прислів'я про книгу», «Історія книги», спрямовані на розширення знань про бібліотеки й книги. Вправи «Збери казку» та «З якої казки герой?» особливо користуються попитом серед учнів початкових класів. Вправи «Біографія В. Сухомлинського» і «Знайди пару» (назви творів і портрети письменників) розраховані на учнів базової школи. Створено також цикл вправ на знання українських письменників та їхньої творчості, а саме: «Письменники України», «Вивчаємо творчість Лесі Українки. З якого твору герой?», «Дитячі письменники сучасної України», «Письменники Кіровоградщини – дітям. Хто автор твору?» допомагають засвоїти навчальний матеріал, перевірити свої знання при підготовці до уроків, літературних конкурсів та ЗНО.

Стала популярною серед користувачів й інтерактивна гра «Міста рідного краю», де у хмарі букв треба знайти назви міст Кіровоградської області. Її було створено у рамках місячника шкільних бібліотек з краєзнавства. Варто зазначити, що бібліотекар, мотивуючи дітей до використання ігор і вправ, влаштовує змагання, наприклад, хто з учасників швидше і більше відгадає міст області. Результати висвітлюються на блозі чи у відповідній віртуальній групі. А це викликає ще більше зацікавлення і, звичайно, розширює аудиторію користувачів. Окремі учні, об'єднавшись у групи, розробили аналогічні онлайн-ігри «Села Благовіщенської громади».

Варто зазначити, що ці ігри і вправи представлено й на ноутбуках у читальній залі бібліотеки та доповнено QR-кодами для їх завантаження на власний девайс та використання в дистанційному режимі.

Отже, блог «Бібліотечна світлиця» – це онлайн-бібліотека, яка має особливе значення для користувачів у період дистанційного навчання. Важливо, що вони можуть використовувати її ресурси у будь-який час при наявності інтернету. Можливість використання електронних версій підручників і навчальних посібників, програмових творів та художньої літератури для додаткового читання, інтерактивних форм – плакатів, постерів, віртуальних виставок, що розкривають життєвий шлях українських письменників та їхню творчість, а також історико-культурні сторінки нашого народу, питання боротьби за свободу і незалежність нашої держави – всі ці ресурси, зібрані і структуровані на сторінках блогу, допомагають як під час дистанційних форм навчання для підготовки до уроків і вчителю, і учням, так і для саморозвитку та самовдосконалення користувачів.

Крім того, навігаційний інструментарій блогу дозволяє перехід на інформаційні онлайн-платформи для поглибленого опрацювання певних тем чи підготовки до ЗНО.

МІСЯЧНИК ШКІЛЬНИХ БІБЛІОТЕК ЯК АКТИВНА ІНФОРМАЦІЙНА ПЛАТФОРМА ДЛЯ ІННОВАЦІЙ ТА ПАРТНЕРСТВА

З 2008 року за ініціативою Міжнародної асоціації шкільних бібліотек (IASL) започатковано щорічне проведення Міжнародного місячника шкільних бібліотек. Міністерством освіти і науки України було підтримано міжнародну ініціативу і було затверджено проведення щорічного Всеукраїнського місячника шкільних бібліотек (наказ МОН України від 12.08.2014 № 931). Мета місячника – розкриття потенційних можливостей шкільної бібліотеки, підняття її престижу, привернення уваги вчительської, учнівської та батьківської громадськості до проблем шкільної бібліотеки та популяризації читання в Україні.

У 2014 році перший Всеукраїнський місячник шкільних бібліотек проходив під гаслом «Шкільна бібліотека – стратегічний партнер освіти» із наголосом на важливості ролі бібліотек у процесі реформування освітянської галузі.

Бібліотека Благовіщенського НВК № 1, а нині – Благовіщенського академічного ліцею «Лідер», активно включилася у творчий процес. Було розроблено програму проведення місячника спільно з активом бібліотеки та за підтримки педагогічного колективу. Готувалися різнопланові заходи та анонси до них. Зокрема: проекти, цікаві конкурси й акції, виставки нової літератури, списки цікавих ресурсів на запропоновані дітьми теми, презентації, хвилинки-«інформинки», бібліотечні уроки та майстер-класи, до проведення яких долучалися активні читачі та вчителі. Хід та результати місячника висвітлювалися у фоторепортажах, листівках, на блозі бібліотеки.

Щороку змінювалися тематика шкільних місячників, що сприяло зосередженню уваги на різних напрямках бібліотечної діяльності, слугувало певним об'єднуючим чинником навколо бібліотеки закладу, учнівського та педагогічного колективів, підвищуючи рівень партнерства та читацької активності, розширенню читацької аудиторії.

Всеукраїнський місячник шкільних бібліотек у 2018 році проходив під гаслом «Шкільна бібліотека – центр творчого розвитку дитини» і був присвячений 100-річчю від дня народження В.О. Сухомлинського – видатного українського педагога-гуманіста ХХ століття, вченого зі світовим ім'ям, директора Павлівської школи, публіциста і дитячого письменника.

Учні 3-5 класів познайомилися зі сторінкою «Казки Василя Сухомлинського» на сайті «Дерево казок» та вчилися переходити на відповідний сайт з блогу бібліотеки. Разом із читацьким активом було підготовлено випуск шкільної газети «Гуманіст. Мислитель. Педагог» та віртуальну виставку «Штрихи до портрета Василя Сухомлинського», розміщену на блозі бібліотеки.

У бібліотеці була розгорнута книжкова виставка «Великий Педагог, великий Добротворець», де були презентовані праці В. О. Сухомлинського та його твори для дітей. За ініціативи бібліотекаря учні активно долучалися до флешмобу «Читаємо Сухомлинського», створювали малюнки до його творів.

*Третьюокласники долучилися до флешмобу «Читаємо Сухомлинського».
Дар'я Макарюк запросила друзів до читання своєї улюбленої книги
Василя Олександровича «Вогник у вікні»*

Учні 4-х класів пройшли «навчання» у «Школі добрих вчинків». Шестикласники стали учасниками гри-квесту «Учитель, герой і поет», яка допомогла їм отримати більше інформації про життєвий шлях педагога, стати мудрішими за допомогою порад з його творів для дітей.

*Учні 4-а класу активно виконують завдання на станції «Біографічна»
у гри-квесті «Учитель, герой і поет» (до ювілею Василя Сухомлинського)*

Всеукраїнський місячник шкільних бібліотек у 2019 році, який проходив під гаслом «Бібліотека Нової української школи – простір для освітніх можливостей кожного учня», мав на меті сприяти зростанню престижності

читання як культурної цінності, використанню потужного виховного потенціалу української літератури, формуванню читацької компетентності учнів, залученню нових користувачів до бібліотеки. Тож місячник розпочався з циклу екскурсій до бібліотеки закладу та районної дитячої бібліотеки. Першокласників запросили у «Казковий світ бібліотеки», для учнів 2-4 класів проводили тематичні екскурсії, що включали бібліотечні квести, інсценівки з улюблених казок, ігрові програми з обов'язковим читанням, книгами-«сюрпризами» тощо. Враховуючи той факт, що діти надають перевагу девайсам та онлайн-іграм, Тетяна Юріївна поєднала їх потяг до онлайн-ігор та процес мотивації до читання й розвитку їхніх читацьких інтересів. Учні 3-4-х класів продемонстрували свою читацьку ерудицію під час віртуальної вікторини «Улюблені казки», де було використано фрагменти мультфільмів, фото героїв казок тощо. Зацікавила учнів і літературна розважалочка «Розмалуй героя», обов'язковою умовою якої було назвати героя та казку.

П'ятикласники здійснили веб-мандрівку «Сторінками дитячих журналів», а учні 7-х класів змагалися в онлайн-грі «Літературний калейдоскоп». Крім того, бібліотекар презентувала учням сторінку «Найкращі дитячі книги українською мовою» на літературному порталі Worldinbooks, де можна безкоштовно завантажувати книжки на власні девайси. Дев'ятикласники ознайомилися з незвичайними книгами та бібліотеками світу з віртуальною мандрівкою, підготовленою бібліотечним активом. Разом з учнями 7-8-х класів було створено віртуальну виставку «Книги-ювіляри – 2019», які опублікували на блозі бібліотеки та презентували під час «бібліотечних перерв».

Бажаючи читачі долучилися до створення тематичних виставок книжок, зокрема: «4 жовтня – День захисту тварин» та «Козацькому роду нема переводу», готували вікторини, конкурси «Знавців-книголюбів», що значною мірою мотивувало учнів до читання книжок.

Місячник стимулював розширення читацької аудиторії, а також сприяв поповненню книжкового фонду подарованою учнями новою літературою та дитячими журналами.

Всеукраїнський місячник шкільних бібліотек 2021 року, що проходив під гаслом «Краєзнавство в шкільній бібліотеці: нові традиції та цінності», було спрямовано на сприяння поглибленню пізнавального інтересу учнів до рідного краю як складової України, вихованню у них поваги і шанобливого ставлення до історико-культурної спадщини, пробудженню почуття національної свідомості та патріотичних почуттів, любові та поваги до своєї Батьківщини.

Місячник проходив у рік 30-ї річниці Незалежності України, що стало певним підсумком діяльності бібліотеки, педагогічного колективу у формуванні українців-патріотів через передачу молодому поколінню надбань нашого народу, розкриття багатства духовної культури, вивченню історико-культурної спадщини та природних багатств рідного краю.

Важливими подіями місячника для учнів базової школи стали бібліотечні зустрічі з обговоренням основних подій нашої незалежності за інтернет-плакатом «30 років Незалежності України: визначні події». Презентація «Видатні постаті України» стала певним результатом проєктної діяльності

«Відкриваємо для себе Україну», ініційованої Тетяною Юріівною.

У рамках місячника учні базової школи залучалися до огляду історико-краєзнавчої літератури й видань про рідний край на книжковій виставці «Красивий, щедрий рідний край», глибше знайомилися з письменниками Кіровоградщини, переглядаючи віртуальну виставку «Славетні земляки», створену у формі інтерактивного плакату, та продемонстрували свою ерудицію в онлайн-грі «Письменники Кіровоградщини – дітям. Хто автор твору?», здійснили веб-мандрівки Кіровоградщиною «Відкрий для себе рідний край» та показали знання в інтерактивній грі «Міста рідного краю», у ході якої у хмарі букв було необхідно знайти назви міст області.

Учні початкової школи залучалися до читання книжок про рідний край, до вивчення народних ігор, знайомилися з традиційним народним одягом українців, здійснили віртуальні подорожі «Сім чудес Кіровоградщини» та стали учасниками екологічної гри «Дивосвіт рідної природи», що супроводжувалася однойменною мультимедійною презентацією.

У бібліотеці було розгорнуто виставку дитячих малюнків «Моя мала Батьківщина» та фотовиставку «Стежками рідного міста» за матеріалами відповідних конкурсів.

Для знайомства з рукотворними пам'ятками України створено інтерактивний плакат «Дендропарки України» з використанням QR-кодів, за якими можна перейти на потрібний ресурс з описом дендропарків, три з яких знаходяться на Кіровоградщині. Ресурс розміщено на блозі бібліотеки.

Тематична виставка «Україна унікальна – Україна надзвичайна» стала основою для проведення веб-мандрівки «Рідний край, де живемо, Україною звемо!» з учнями сьомих класів.

Важливо, що проведення щорічних місячників шкільних бібліотек сприяють розкриттю їх різнопланової діяльності, демонструють уміння бібліотекаря об'єднати учнів, педагогів у творчій співпраці навколо певної проблеми, слугують певним стимулом для розширення читацької аудиторії. А активне використання інформаційно-комунікаційних технологій та онлайн-сервісів для створення інтерактивних бібліотечних форм спрямовані на розширення віртуального простору бібліотеки, що враховує запити учасників освітнього процесу, збільшує кількість користувачів та підвищує імідж бібліотеки.

ЧИТАННЯ ЯК СТРАТЕГІЧНО ВАЖЛИВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СУЧАСНОГО УЧНЯ

Традиційна місія бібліотек – виховання активного й компетентного читача – не втрачає значимості, а набуває нових відтінків, форми і змісту, що відкриває нові можливості для користувача. Тож створення активного читачького середовища – важлива складова в освітній парадигмі закладу.

Питання самореалізації кожної людини є надзвичайно актуальним. Одним із головних засобів розвитку особистості, її інтелекту, культури, здобуття і поглиблення знань, формування компетентностей є читання. Воно є найважливішим способом засвоєння базової інформації, специфічною формою комунікативно-пізнавальної діяльності особистості, одним із основних чинників її саморозвитку. А ефективність читання визначається рівнем сформованості читачької компетентності як пріоритетного компонента загальноосвітньої підготовки школярів [7].

Стрімке зростання обсягів інформації, котру необхідно засвоїти, потребує збільшення темпу читання, якості та швидкості розуміння прочитаного і прийняття рішення. З огляду на зазначене, читання має стати основою освіти і провідною навичкою самоосвіти людини впродовж життя.

Особливо це є актуальним у період дистанційного навчання, що потребує більшої самостійності у роботі з інформацією. Але при цьому переважає робота з відеоматеріалами. Також відсутнє безпосереднє спілкування з учителем, однокласниками, вільний обмін думками чи враженнями від прочитаного. Перевірка засвоєного матеріалу нерідко обмежується тестами, що значною мірою впливає на мотивацію до читання та розвиток читачьких інтересів.

Питання щодо втрати інтересу до читання, особливо художньої літератури для задоволення, інтелектуального дозвілля, «для душі» є значною проблемою більшості країн світу, а для України воно стало надзвичайно дражливым.

Читання, як процес саморозвитку і самовиховання, перетворилося на побіжне заняття, що не потребує особливих зусиль. Серед причин нечитання у дитячому середовищі: надмірне захоплення комп'ютером, соціальними мережами, месенджерами, сучасними девайсами. Перевага надається «діловому» читанню, або слуханню аудіокнижок. Відсутня зацікавленість батьків у читанні дитини або неможливість купити книжку. Слабке або й відсутнє забезпечення та нестабільне комплектування фондів бібліотек художніми творами й сучасними книжками для дітей та підлітків, особливо шкільних бібліотек. А сьогодні додалися ще й проблеми, викликані воєнними діями на території нашої країни [1].

Тож перед закладами загальної середньої освіти постало питання – як зробити читання привабливим для сучасної дитини, показати його важливість для розвитку як окремої особистості, так і суспільства в цілому.

Тетяна Маслій, завідувачка бібліотеки Благовіщенського академічного ліцею «Лідер», убаचाє реалізацію проблеми популяризації та підтримки читання через створення активного читачького середовища спільними зусиллями

бібліотеки і педагогічного колективу та за підтримки батьків, що є важливою складовою в освітній парадигмі закладу.

Пріоритетом у діяльності бібліотеки Благовіщенського академічного ліцею «Лідер» є наближення книжки до користувачів, робота над підвищенням мотивації учнів до активного спілкування з книжкою завдяки використанню сучасних технологій, реалізації креативних ідей. Важливу роль у цьому процесі відіграють уміння бібліотекаря знаходити найефективніші форми зацікавлення книжкою та процесом читання не лише активних, а й потенційних, проте пасивних читачів.

Сучасний школяр – насамперед споживач комп'ютерних продуктів та інтернет-мереж, особистість, орієнтована на сприймання віртуальної, а не вербальної інформації. Тому Тетяна Маслій пріоритетними завданнями у розширенні читацької аудиторії визначила наступні:

- максимальне привернення уваги школярів до книги;
- використання інформаційно-комунікаційних технологій для популяризації та просування книг у дитячому середовищі;
- зосередження на емоційній складовій під час моделювання сучасних форматів книжкових виставок.

Важливим акцентом у поданні книжок через різні форми є стимулювання їхньої емоційної реакції, бажання взяти книжку в руки. Яскравість та оригінальність оформлення виставки чи плакату, використання різних аксесуарів, буклетів, що доповнюють і формують читацьке коло, а головне – залучення до процесу організації та представлення виставки охочих читачів, покращують рівень зацікавленості матеріалами виставок. Цікавою знахідкою Тетяни Юріївни стало доповнення книжок наліпкою з QR-кодом, що дозволяє, використовуючи особистий девайс, переходити на ресурси, де можна читати онлайн чи слухати аудіокнижку, завантажити її, а також переглянути (за наявності) відповідний фільм, мультфільм чи буктрейлер. Цей прийом дозволяє демонструвати сучасні твори, які тимчасово для виставки надають учні та педагоги закладу.

Завжди викликають інтерес виставки до знаменних і пам'ятних дат, визначних подій, ювілейних дат визначних постатей, письменників, митців України, громади. З-поміж них такі: «Люби і знай свій рідний край», «Історії розірване намисто», «Великий педагог, великий Добротворець», «Казка + пригода = читаю з насолодою», «Її величність Українська Книга», «Україною з краю в край ходить Святий Миколай», «Козацька Україна», «Чи бути здоровим – вирішуєш ти», «Міні-маркет сучасної літератури», «Книги-ювіляри» та інші. Важливим акцентом є їх попередня реклама та форма представлення учням, що включає, залежно від віку дітей, ігри, міні-інсценівки, вікторини, майстер-класи, дискусії та інші види. Як продовження знайомства з матеріалами виставки, для молодших читачів можуть бути організовані голосні читання окремих творів (зокрема казок та оповідань Василя Сухомлинського), проведення конкурсів поробок, малюнків чи ілюстрацій за прочитаними творами, загадок тощо.

Цікавим доповненням до виставок, приміром природничого спрямування, є додатки у формі буклетів, ілюстрованих списків джерел і ресурсів з

використанням QR-кодів. За допомогою власних девайсів учні можуть перейти на інтернет-ресурс, де можна послухати спів пташок, почитати додатковий цікавий матеріал про тварин чи рослини, здійснити віртуальну подорож природними заповідниками України, переглянути фото чи відеоматеріали на тему природних багатств рідного краю. Зокрема, створено буклет «Дендропарки України», де за допомогою QR-кодів можна здійснювати відеомандрівку дендрологічними парками нашої країни. Цей буклет розміщено на книжковій виставці «Природа і краса України: збережемо для нащадків» та на блозі бібліотеки «Бібліотечна світлиця».

Найкраща реклама книжкової виставки – це проведений захід із читачами (для наймолодших це може бути екскурсія до бібліотеки, свято, ігрова програма та ін.), у процесі підготовки до якого діти не тільки читають книжки, а й демонструють власні творчі здібності: створюють ілюстрації, презентації, виготовляють вироби за сюжетами творів, готують інсценівки тощо. Учні охоче беруть участь у конкурсах дитячих малюнків, які мотивують до виховання любові до своєї країни, міста, де вони живуть, серед них: «Ми читаємо і малюємо», «Це моя Україна – це моя Батьківщина», «Малювала зима», «Мій рідний край, тебе люблю я!», «Ми хочемо миру!» та інші. Виставки дитячих малюнків і поробок, як підсумки конкурсів, є також важливим стимулом у формуванні не лише активного читача, а й патріотичних почуттів дітей. Успішність проведення заходів та їх патріотичне спрямування значною мірою залежить від творчої співпраці з учителями, залучення батьків.

У ході підготовки бібліотечних заходів, спрямованих на популяризацію книжки чи творчості письменника, важливим є врахування бібліотекою низки факторів, зокрема: залучення якомога більшої кількості читачів, добірка цікавого та захоплюючого матеріалу, оригінальні форми його викладу, орієнтація на вікові та психологічні особливості учасників. Підтвердженням цього слугують слова Василя Сухомлинського: *«Увійти в духовний світ учня може лише те, що відповідає рівневі його розвитку – розумового, емоційного, естетичного і водночас сприяє його подальшому розвитку»* [6, с. 195].

Мета заходів, які спрямовані на популяризацію літератури з-поміж дітей і формування читацької аудиторії, – створити гарний настрій, допомогти відчувати радість читання, навчити сприймати за допомогою слова «розумне, добре і вічне», сприяти тому, щоб потреба у читанні була складовою духовного життя кожного учня.

Розширення читацького середовища віртуальною складовою

Життя вносить свої корективи як у суспільне життя, так, відповідно, і в освітній процес. Карантин, пов'язаний з пандемією, а на разі й воєнний стан, зумовили перехід на дистанційні форми навчання у закладах освіти. А це потребувало кардинальних змін у вибудові бібліотечних послуг, стимулювало до активнішого впровадження інноваційних форм бібліотечної роботи, створення онлайн-платформи для популяризації творчості письменників, програмових

творів і додаткової літератури, а головне – залучення учнів до дистанційної співпраці.

Тож Тетяна Юріївна зосередила увагу на розширенні бібліотечного простору віртуальною складовою, використовуючи інформаційно-комунікативні технології при розкритті фонду бібліотеки та інноваційні підходи до популяризації книжки і мотивації дитячого читання. Головне – вміле і творче поєднання оновлених бібліотечних форм з бажаннями та потягом учнів до використання електронних засобів спілкування, що значною мірою сприяє розширенню активної читацької аудиторії.

Основними формами спілкування з читачем та надання інформації щодо програмових творів та сучасної літератури, розкриття творчості окремих письменників наразі став блог бібліотеки «Бібліотечна світлиця» та просування інтерактивних форм під час дистанційних форм навчання через вчителів у віртуальних класних групах.

Для учнів початкових класів було створено віртуальні огляди програмових творів та сучасної дитячої літератури, доповнені аудіокнигами, фільмами за мотивами творів (сторінка «Відео та аудіозаписи для учнів 1-4 класів»), а також онлайн-ігри і вправи («Письменники Кіровоградщини – дітям», «Зberi казку», «З якої казки герой?»), розроблялися віртуальні мандрівки. Окремо на бокових полях блогу розміщено активні банери сайтів («Дерево казок», «Весела абетка»), де доступні твори для дітей, яких, на жаль, недостатньо у бібліотеці.

Учні базової школи у партнерстві з педагогами залучалися до співпраці щодо створення віртуальних форм популяризації творчості письменників та їхніх творів. Спільною платформою для творчої співпраці з віддаленим читачем послуговували документи спільного доступу, зокрема віртуальна дошка Padlet.

Прикладом такої спільної творчої діяльності бібліотекарки та учнів стало створення презентацій письменників на віртуальній дошці Padlet, серед них: «Ліна Костенко», «Іван Багряний», «Життя і творчість Лесі Українки», «Т. Г. Шевченко. Життєвий і творчий шлях», опубліковані на сторінці блогу «Українські письменники» і доступні для перегляду та використання за покликанням: https://bibliotekanvk1.blogspot.com/p/blog-page_27.html. Така спільна робота мотивувала учасників творчого процесу до читання творів, пошуку додаткових матеріалів щодо життєвого і творчого шляху письменників у мережі «Інтернет», а відповідно слугувала для закріплення програмового матеріалу та підготовки до навчальних занять і ЗНО. Одночасно відбувалося закріплення вмінь працювати з джерелами на різних носіях та завантажувати ресурси на віртуальну дошку, а також працювати в команді.

Зазначені вище ресурси розкривають сторінки біографії письменників, їхні твори (тексти та аудіокниги), а також відеоматеріали виступів, інтерв'ю, зустрічей з читачами, фільми-екранізації творів (за наявності) та ін. Важливо, що всі ресурси, представлені на віртуальних дошках, доступні для перегляду, читання онлайн чи завантаження на власні девайси у зручний для користувача спосіб і час.

Варто зазначити, що вказана вище форма може бути результатом проєктної діяльності бібліотеки, педагогів та учнів. Це значною мірою буде слугувати

активізації читацького інтересу, поглибленню зацікавленості певною темою чи особистістю, стимулювати учнів до пошукової діяльності, що сприятиме формуванню їхньої читацької активності, розвитку інтелекту та критичного мислення і як читача, і як споживача медіа-ресурсів, формуватиме навички роботи з джерелами на різних носіях.

Новою і цікавою формою презентації творчості письменників стали інтерактивні плакати («Іван Франко – дітям», «Зірка Мензатюк» із серії «Сучасні автори – сучасним дітям»), які користуються популярністю в учнів і вчителів. Ці ресурси представлені на блозі бібліотеки. Користувачі можуть відкрити плакат, за відповідними покликаннями читати твори, слухати аудіокниги, переглядати мультфільми за мотивами казок, переходячи на потрібні платформи. Це особливо важливо за недостатністю сучасної літератури у фонді бібліотеки та під час дистанційного навчання.

Розширення активного читацького середовища засобами гри та читання

Найкраще діти пізнають світ у грі. Тому ефективними формами роботи з популяризації дитячого читання, зацікавлення книжкою є ігри, вікторини, конкурсні програми тощо. Квест найбільше подобається дітям різного віку закладу. Із задоволенням учні змагалися під час проведення квестів «Учитель, герой і поет» та «Юні Шевченкознавці». Найважливішою у грі є підготовка учнів до проведення змагання. Попередньо діти знайомилися зі сторінками життя і творчості Т. Шевченка, біографією В. Сухомлинського, читали їхні твори, за бажанням вивчали вірші, переглядали відеоматеріали за покликаннями в інтернет-мережі. Змагання не лише розкрило їхній рівень знань, а й слугувало розширенню інформації про відомих особистостей та закріпленню навичок командної роботи.

Молодші читачі вподобали гру на місцевості «Бібліотечний пікнік», оскільки така форма пізнавальної роботи передбачала відпочинок, розваги на природі з гарними пейзажами. Гостям-читачам пропонувалися цікаві, з яскравими малюнками книжечки, ігрові елементи, конкурси. У такий спосіб усі відпочивали і пізнавали світ разом із книжками. Діти із задоволенням брали участь у літературних іграх, вікторинах, розгадували загадки, розповідали про свої улюблені казки. Традиційним завершенням пікніка стало пригощання присутніх ласощами. Маленькі гості насолоджувалися цукерками, однак не простими, а із сюрпризом. До кожної цукерки були прикріплені листочки із прислів'ями про книжку.

Використання сучасних технологій розвиває візуальне сприймання матеріалу, підсилює мотивацію читачів до пізнання. Тож важливим елементом інформаційних годин і бібліотечних зустрічей стали відеоматеріали, відеомандрівки, з-поміж яких такі: «Історія книжки», «Як друкують книжки», «Найбільші бібліотеки світу», «Мандрівка літературними сайтами» та інші. Зацікавлення у дітей викликають книжково-рекламні акції «Як пройти у бібліотеку», «Читай! Пізнавай! Дій!», «Запиши в бібліотеку друга» та флешмоби «Улюблена книжка» і «Хвилина читання». Дітям, які не можуть визначитися з

вибором книжки, у бібліотеці пропонується «кошик порад «Я раджу прочитати», у який інші читачі кладуть записані на стікерах рекомендації чи відгуки про прочитану ними книжку.

Тетяна Юрїївна вміло застосовує різні прийоми заохочення до читання книжок. Часто читачі початкових класів приходять грати в бібліотеку, а бібліотекар пропонує їм знайти на книжковій полиці чи виставці книжки, про які йдеться в грі, та прочитати їх індивідуально чи в групі, яка створилася (читання «ланцюжком» чи в ролях).

Сучасні учні надають перевагу електронним засобам, різним девайсам, при цьому на перше місце виходить захоплення онлайн-іграми, які переважно негативно впливають як на духовний, так і психічний їхній стан. Потяг учнів до онлайн-ігор Тетяна Юрїївна використовує як один із прийомів, створюючи їх із прив'язкою до книги, життя і творчості українських письменників, визначних подій і дат тощо. Нею розроблено ряд онлайн-ігор, які використовуються вчителями під час навчального процесу та учнями для самоперевірки. Серед них: «Письменники України», «Дитячі письменники сучасної України». Цікавими і корисними для дітей є інтерактивні вправи «Перевір себе», що містять завдання на різні теми. Прикладами завдань можуть слугувати такі: «У хмарі букв знайди слова, які стосуються бібліотеки» з розгадуванням кросворда про бібліотеку; «Впиши пропущені слова» у вислови та приказки про книгу і читання; розділи на групи українських та зарубіжних письменників (за фото); «Збери казку» за фрагментами текстів та вгадай казку з пазлу «З якої казки герой?»; «Історія книги» з розміщенням зображення книг і текстів за числовою віссю; «Знайди пару», де необхідно поєднати фото письменника і назву його твору та ін. Особливо затребуваними стали інтерактивні ігри під час воєнних дій. Вони допомагають учням при вивченні певної теми, а також виконують роль психологічного розвантаження.

Віртуальні ігри та вправи, що є у вільному доступі на блозі, розраховані на читачів різного віку і використовуються бібліотекарем та вчителями на бібліотечних заняттях чи на уроках позакласного читання, а також читачами у зручний для них час. З-поміж вправ цікавими є такі: «Біографія Василя Сухомлинського», «Прислів'я про книжку», «Збери казку», «Письменники» (на знання українських і зарубіжних письменників), «Ти в бібліотеці» (бібліотечні терміни), «З якої казки герой».

Особливий інтерес і зацікавлення учнів базової школи і вчителів на сторінці блогу «Українські письменники» викликали віртуальні дошки як представлення письменників та їхніх творів на онлайн-платформі Padlet – «Ліна Костенко», «Т. Шевченко. Життя та творчість», «Іван Багряний». Така форма дозволяє наочно розкрити цікаві факти життєвого і творчого шляху письменників, відеоматеріали, їхні твори, аудіоматеріали, а також шляхом надання спільного доступу до віртуальної дошки відкриває можливості для користувачів не лише знайомитися з матеріалами чи переходити на відповідні ресурси, а й розміщувати на дошці додаткові матеріали (власні чи з інтернет-мережі).

Важливо, що вказана форма може стати підсумком проєктної діяльності

бібліотеки, педагогів та учнів. Це значною мірою буде слугувати активізації читацького інтересу, поглибити зацікавленість до певної теми чи особистості, стимулювати учнів до пошукової діяльності, що сприятиме формуванню їхньої читацької активності, розвитку інтелекту та критичного мислення і як читача, і як споживача медіа-ресурсів, формуватиме навички роботи з джерелами на різних носіях.

Зазначені матеріали можуть бути використані на уроках, бібліотечних заняттях чи презентаціях, під час позаурочних форм. Вони доступні на блозі бібліотеки у зручний для користувачів час як для перегляду, так і для завантаження на власні девайси, що підвищує їхню інформаційну цінність.

До повномасштабного вторгнення російських військ в Україну спостерігалася позитивна тенденція щодо розширення читацької аудиторії. Про це свідчили зростання кількості й активності учасників бібліотечних чи позакласних заходів і використання матеріалів блогу бібліотеки. Збільшилося коло друзів-однодумців, які любили збиратися в читальній залі з метою обговорення нової книжки чи цікаві події, або й обмінятися ідеями щодо підготовки і проведення певного заходу. Зросла на той час і кількість звернень до бібліотеки за книжкою чи покликанням на ресурс, де можна знайти сучасну книжку (прикро, що відсутні в бібліотеці) чи інформацію для підготовки до уроку, написання реферату. Головне, до чого прагнула бібліотека – збільшення кількості читачів, які відчують жагу до читання.

Не зважаючи на складні умови воєнного часу, триває пошук та відбір найцікавіших для користувачів форм популяризації книжки, представлення власних ресурсів бібліотеки, включаючи матеріали блогу, і форм мотивації читання. Деякі онлайн-сервіси або тематику виставок чи інтерактивних плакатів підказують небайдужі читачі та користувачі інтернет-мереж. Це позитивно, оскільки підтверджує думку про те, що використання сучасних технологій сприяє вдосконаленню ефективності бібліотечної роботи, затребуваності створених бібліотекарем (часто на замовлення вчителів чи учнів) інтерактивних форм.

Реагуючи на запити учнів і вчителів щодо використання аудіотворів за навчальними програмами, Тетяна Юріївна на відповідних тематичних сторінках блогу додає покликання на аудіокнижки, а також на доступні сайти чи портали з книгами українських авторів.

Творче поєднання традиційних форм із запровадженням сучасних технологій та співпраця з педагогами й учнями має значний вплив на створення позитивного читацького середовища в закладі. Використання сучасних технологій, ресурсів інтернет-мережі в популяризації книжок, залучення активних читачів (коло їх розширюється) до підготовки бібліотечних заходів підтверджують ефективність дій бібліотеки.

Вирішувати завдання сьогодення, серед яких: інформаційно-ресурсна підтримка освітнього процесу та задоволення запитів і потреб усіх його учасників як безпосередньо у бібліотеці, так і дистанційно; створення максимально комфортного бібліотечного простору та розвиваючого читацького середовища, інтегрованих в освітній простір Благовіщенського академічного

ліцею «Лідер», стало можливим завдяки підтримки адміністрації та педагогічного колективу, умінню Тетяни Юріївни налагоджувати партнерство з учителями, учнями, її професійному та творчому підходу до справи. Важливою складовою є й активне використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій і впровадження бібліотечних інновацій та вміння бібліотекарки швидко реагувати на зміни у форматі організації навчального процесу, враховувати потреби і можливості користувачів.

Цілеспрямоване підвищення професійної компетентності, бажання і вміння вивчати перспективний досвід колег та використовувати інноваційні ідеї в практичній діяльності – важливий акцент у діяльності Тетяни Маслій, що слугує певним стимулом у популяризації її власних ідей і напрацювань. А головне – бібліотека стала важливою і затребуваною складовою освітнього процесу закладу, а її онлайн-ресурси – корисними і доступними для користувачів у будь-який час.

Список використаних джерел

1. Маслій Т. Ю. Популяризація книги та дитячого читання засобами сучасних форм бібліотечної роботи: конкурсні матеріали. URL: <https://blagovbiblio> (дата звернення: 11.04.2022).
2. Матвійчук О. Є. Місія сучасної шкільної бібліотеки. URL: <https://cutt.ly/WyAeHCX> (дата звернення: 20.04.2022).
3. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи / редкол. Київ : МОН, 2016. 38 с. URL: <https://cutt.ly/F8D1e3c>.
4. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. Дата оновлення: 09.08.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
5. Стратегія розвитку бібліотечної справи на період до 2025 року «Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України», схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 219-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/219-2016-%D1%80#Text>
6. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям. Вибрані твори в 5-ти т. Т. 3. Київ, 1977. С.7-279.
7. Яценко Т. О. Розвиток читацької компетентності учнів в умовах інформаційного суспільства. URL: <http://surl.li/equin> (дата звернення 20.09.2022).
8. VistaCreate. URL: <https://create.vista.com/uk/home/>.
9. Для обкладинки використано фото учнів Софії Кухарчук і Олександра Климчука.

Для нотаток

Для нотаток

Надія ДЯЧЕНКО

Бібліотека – простір творчості та інновацій

*(з досвіду роботи Тетяни МАСЛІЙ,
завідувачки бібліотеки Благовіщенського академічного ліцею «Лідер»
Благовіщенської міської ради)*

Підписано до друку 15.03.2023 р.
Формат 60x84 1/16. Папір офсетний. Гарнітура «Times New Roman».
Друк – принтер. Тираж – 100 прим.
Зам. № 402

КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського», вул. Велика Перспективна, 39/63,
Кропивницький, 25006
Віддруковано в лабораторії інформаційно-методичного забезпечення освітнього процесу
КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського», вул. Велика Перспективна, 39/63,
Кропивницький, 25006